

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobkyně: **FOREZ s. r. o.**, IČ: 64788342, se sídlem Ostrov 2, Ostrov, zastoupena JUDr. Petrem Kubíkem, advokátem, se sídlem Divadelní 24, Praha 1, proti žalovanému: **Odvolační finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, v řízení o žalobě proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Hradci Králové ze dne 8. 10. 2012, č. j. 3351/12-1200-605353, k námitce podjatosti vznesené žalobkyní proti soudcům správního senátu 31 Af Krajského soudu v Hradci Králové,

t a k t o :

Soudkyně Krajského soudu v Hradci Králové Mgr. Marie Kocourková, JUDr. Magdalena Ježková a Mgr. Helena Konečná **nejsou vyloučeny** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 31 Af 121/2012.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou adresovanou a doručenou dne 7. 12. 2012 Krajskému soudu v Hradci Králové domáhá jednak zrušení rozhodnutí Finančního ředitelství v Hradci Králové ze dne 8. 10. 2012, č. j. 3351/12-1200-605353, jednak zrušení jemu předcházejícího rozhodnutí Finančního úřadu v Ústí nad Orlicí ze dne 2. 11. 2011, č. j. 151315/11/273910604349, přiznání odkladného účinku podané žalobě, a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

O žalobě nebylo dosud rozhodnuto.

Žalobkyně v podání ze dne 14. 10. 2013, které bylo adresováno a doručeno Krajskému soudu v Hradci Králové téhož dne, vznesla námitku podjatosti proti soudcům správního senátu 31 Af Krajského soudu v Hradci Králové. V citovaném podání uvedla, že od auditora J. P. obdržela dne 8. 10. 2013 informaci, že předsedkyně senátu 31 Af Mgr. Marie Kocourková a členky tohoto senátu JUDr. Magdalena Ježková a Mgr. Helena Konečná byly zaměstnankyněmi Finančního ředitelství v Hradci Králové, proti jehož rozhodnutí směřuje podaná žaloba. Tuto informaci potvrdil i bývalý zaměstnanec finančního ředitelství a nyní daňový poradce Ing. Vladimír Horák. V takovém případě jsou ale dány pochybnosti o nestrannosti uvedených soudkyň. Nic na tom nemění ani fakt, že

v důsledku změny organizační struktury soustavy daňové správy (od 1. 1. 2013) podalo vyjádření ve věci samé Odvolací finanční ředitelství se sídlem v Brně. K tomu přistupuje i skutečnost, že dosud je žalobou napadeno rozhodnutí vydané bývalým Finančním ředitelstvím v Hradci Králové a Finančním úřadem v Ústí nad Orlicí.

Všechny již uvedené soudkyně úseku správního soudnictví Krajského soudu v Hradci Králové Mgr. Marie Kocourková, JUDr. Magdalena Ježková a Mgr. Helena Konečná v písemném vyjádření ze dne 17. 10. 2013 k námitce podjatosti uvedly že: „*K projednávání věci ani účastníkům sporu nemají žádný poměr. S ohledem na shora uvedené skutečnosti se ve smyslu citovaného zákonného ustanovení necítí být vyloučeny z projednávání a rozhodování předmětné věci*“. Toto prohlášení podepsaly předsedkyně senátu Mgr. Marie Kocourková a soudkyně JUDr. Magdalena Ježková a Mgr. Helena Konečná. K telefonické výzvě o době působení uvedených soudkyň u Finančního ředitelství v Hradci Králové doplnila vyjádření předsedkyně senátu Mgr. Marie Kocourková dne 23. 10. 2013, v němž uvedla, že její pracovní poměr k finančnímu ředitelství skončil v roce 1995, pracovní poměr JUDr. Magdaleny Ježkové k finančnímu ředitelství skončil v roce 1997 a u Mgr. Heleny Konečné trval pracovní poměr do roku 2003. Je tedy zřejmé, že ani jedna z nich nemohla přijít do styku s projednávanou věcí při své pracovní činnosti u Finančního ředitelství v Hradci Králové.

Podle ust. § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci „*vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednáváné věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*.“ Podle ust. § 8 odst. 5 věty čtvrté s. ř. s. musí účastník řízení námitku podjatosti zdůvodnit a uvést konkrétní skutečnosti, z nichž podjatost soudce dovozuje.

Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednáváné věci. Při posuzování námítky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezáujatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda – s ohledem na okolnosti případu – lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz náleze ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že jeho vztah k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že soudce i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci nebo nebude schopen nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. náleze ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11). Rozhodnutí o vyloučení soudce

pokračování

z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. totiž představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný.

Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům – kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů – mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský.

Žalobkyně v námitce podjatosti tvrdí, že soudkyně senátu 31 Af Krajského soudu v Hradci Králové Mgr. Marie Kocourková, JUDr. Magdalena Ježková a Mgr. Helena Konečná byly dříve zaměstnankyněmi Finančního ředitelství v Hradci Králové, proti jehož rozhodnutí nyní směřuje podaná žaloba, a z tohoto důvodu jsou proto dány pochybnosti o nestrannosti uvedených soudkyň. Nic na tom nemění ani fakt, že v důsledku změny organizační struktury soustavy daňové správy (od 1. 1. 2013) podalo vyjádření ve věci samé Odvolací finanční ředitelství se sídlem v Brně.

Soudkyně senátu 31 Af Krajského soudu v Hradci Králové, které by měly podle rozvrhu práce rozhodovat o žalobě společnosti FOREZ s. r. o. proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Hradci Králové ze dne 8. 10. 2012, č. j. 3351/12-1200-605353 (Mgr. Marie Kocourková, JUDr. Magdalena Ježková a Mgr. Helena Konečná) ve svých vyjádřeních k námitce podjatosti uvedly, že: *„K projednávané věci ani účastníkům sporu nemají žádný poměr. S ohledem na shora uvedené skutečnosti se ve smyslu citovaného zákonného ustanovení necítí být vyloučeny z projednávání a rozhodování předmětné věci“*. Předsedkyně senátu Mgr. Marie Kocourková pak dodala, že její pracovní poměr k finančnímu ředitelství skončil v roce 1995, pracovní poměr JUDr. Magdaleny Ježkové k témuž ředitelství v roce 1997 a u Mgr. Heleny Konečné trval pracovní poměr k finančnímu ředitelství do roku 2003. Je tedy zřejmé, že ani jedna z nich nemohla přijít do styku s projednávanou věcí při své pracovní činnosti u Finančního ředitelství v Hradci Králové.

Nejvyšší správní soud má z uvedeného za to, že neexistují žádné pochybnosti o nepodjatosti soudkyň Krajského soudu v Hradci Králové Mgr. Marie Kocourkové, JUDr. Magdaleny Ježkové a Mgr. Heleny Konečné při projednávání a rozhodování uvedené věci z důvodu jejich poměru k věci a účastníkům.

Je tomu tak především proto, že těmito soudkyněmi uvedené skutečnosti ani náznakem nesvědčí o dřívějších nebo současných vztazích a vazbách, které by zavdávaly v uvedeném směru jakékoliv obavy. Časový odstup více než 10 let od ukončení pracovního poměru uvedených soudkyň u Finančního ředitelství v Hradci Králové navíc jenom posiluje tvrzení Mgr. Marie Kocourkové, JUDr. Magdaleny Ježkové a Mgr. Heleny Konečné, že nepřišly při své pracovní činnosti u finančního ředitelství do styku s projednávanou věcí (zdaňovací období roku 2007, rozhodnutí prvostupňového správního

orgánu Finančního úřadu v Ústí nad Orlicí ze dne 2. 11. 2011, rozhodnutí odvolacího správního orgánu Finančního ředitelství v Hradci Králové ze dne 8. 10. 2012). Pouhá existence dřívějších pracovních poměrů uvedených soudkyň krajského soudu k Finančnímu ředitelství v Hradci Králové, které byly ukončeny před výše uvedenou dobou, sama o sobě a bez dalšího nezakládá překážku takové povahy a intenzity, která by i přes zákonem stanovené povinnosti měla za následek, že tyto soudkyně nebudou moci nezávisle a nestranně rozhodovat.

I skutečnost, že by žalobkyně byla případně přesvědčena o opaku, ještě ani v nejmenším není důvodem, pro který by bylo nutno považovat uvedené soudkyně krajského soudu za podjaté. Žalobkyně má nepochybně právo na svůj názor, ten však není podložen žádnou objektivní skutečností, z nichž by se mohl dovozovat opak. Z tvrzení žalobkyně ani ze skutečností, jež lze shledat ze soudního spisu, nevyplývají, byť jen náznaky toho, že by zde existoval vztah uvedených soudkyň k dané věci a k účastníkům, jež by dosahoval takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou soudkyně moci nebo schopny nezávisle a nestranně rozhodovat.

Z obsahu spisu proto rovněž nevyplývá, že by se soudkyně Krajského soudu v Hradci Králové Mgr. Marie Kocourková, JUDr. Magdalena Ježková a Mgr. Helena Konečná podílely ve smyslu ust. § 8 odst. 1 věty druhé s. ř. s. na projednávání nebo rozhodování předmětné věci u příslušného správního orgánu (srov. výklad uvedený shora) nebo v předchozím soudním řízení. Rozhodování věci v předchozím soudním řízení je třeba chápat nikoli časově (tedy jako jakékoliv řízení před správním soudem, jehož byla společnost FOREZ s. r. o. účastníkem a v němž se stejní soudci podíleli na rozhodování), nýbrž instančně (srov. č. 53/2004 Sb. NSS). Vyloučen by byl jen soudce, který by o téže věci rozhodoval nejprve v řízení u krajského soudu (resp. Městského soudu v Praze) a následně pak v řízení kasačním u Nejvyššího správního soudu. O takový případ zde vůbec nejde, a námitka v uvedeném směru také nebyla žalobkyní vznesena.

Zákon v ust. § 8 odst. 1 s. ř. s. stanoví, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Rozhodování soudce v jiných – souvisejících či nesouvisejících – věcech proto nemůže již ze zákona vést k vyloučení soudce, byť by v těchto věcech byl žalobce neúspěšný (§ 8 odst. 1 s. ř. s. *in fine*).

Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost a účastníkův nesouhlas s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je při hodnocení otázek podjatosti nevýznamný. Případné rozhodování uvedených soudkyň krajského soudu v jiných věcech žalobkyně tedy nemá žádnou právní relevanci. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího rozhodnutí či neústavnosti postupu soudu, které se projevuje polemikou s názory soudu a jejich zpochybňováním. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze; k tomu však slouží opravné prostředky (jsou-li přípustné), nikoli námitka podjatosti. Námitka v tomto směru také nebyla žalobkyní výslovně vznesena.

Nejvyšší správní soud proto o námitce podjatosti žalobkyně vůči soudkyním Krajského soudu v Hradci Králové rozhodl tak, jak je ve výroku tohoto usnesení uvedeno.

pokračování

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. října 2013

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu